

ÚJ KÖNYVEK

Gazdag életműt bemutató monográfia

ÁCS JÓZSEF MONOGRÁFIA, FÓRUM KÖNYVKIADÓ

ÚJVIDÉK, 1986

Ács József, vajdasági képzőművész munkásságáról és egyéniségéről készített a Fórum Könyvkiadó és a Magyar Szó, valamint a Market-prüint terjedelmes és szép ki-vitelezésű monográfiát.

A 48 festményt és rajzot vagyis a saját alkotásainak reprodukcióit maga a szerző Ács József válogatta. A festőművészről szóló tanulmányokat Herceg János, Szive-ri János és Sava Stepanov írták.

Herceg János, a Kallangya írója és szerkesztője Izzó korongok című bevezetőjében feleveníti a Kallangya idősza-kát, amikor e folyóirat ma-ga köré gyűjtötte a vajdasá-gi írókat és képzőművésze-1 ket. E korrajzában Herceg János többek között a követ-kezőket írja:

— A régi Klanguyából lép előm Ács József. Fiatalon, persze, a több mint négy év-tized messzeségéből, fiatalon és komolyan mégis, engedet-len szöghajával, amitől zö-mök, mondanám: mokány a-lakja még külön is valami faraghatatlan keménységet kapott az én szememben, mint minden önálló egyéni-ség. Egy szegényparaszti konyhából lépett ki, kukori-cát morzsoló öregember mel-lől, héttérben a sublóttal, a kecskelábu sámlival, míg az ablakban egy cserép mus-káttli volt látható. A vastag kontúrokkal meghúzott raj-za ennek a konyhának egy zentai népmese illusztráció-ja volt, a meséhez illő naív bájjal, szögletesen, darabo-san, a nehéz szegényparasz-ti élet világos és határozott egyszerűségével. Az ő alak-ját utólag identifikáltam a

rajzzal, mintha tényleg egész fizikai valóságában onnan jött volna, a paraszti sors mélységéből.

Szive-ri János: Az ész ha-tárain belül című írásában eképpen vall:

— Írásom célja, valame-lyest megközelíteni Ács Jó-zsef művészi világát, adalé-kokat szolgáltatva művésze-tének jobb megértéséhez. Vi-lágszemléletét magyarázni, de nem világnézetet vagy világgépet. Miért? **Eörsi Istvánnal** együtt vallom: »a kép« statikus képzetet su-gall, a »világnézet« pedig általános társadalmi-politi-kai-ideológiai felfogást jelöl. Marad tehát a világnézetet kifejezés, amely egyaránt ma-gába foglalja az emberek ösztönös és tudatos reagálá-sait, indulatait és érzelmi tu-datvilágát. »Tehát ez a kife-jezés utal leginkább arra a teljességre, amit egy adott műalkotás vagy pedig egy konkrét művészi program hordoz, illetőleg föltételez.«

— Ácsnak a lényeg kuta-tása, a belső igazság keresé-se a »szenvedélye«. Az ember lényegét kutatja, miközben akaratlanul szemben találja magát a struktúra kérdésével is: vajon a lényeg, vagy a struktúra a fontosabb-e?

Sava Stepanov: A racioná-lis és az irracionális között című tanulmányában részle-tes elemzést készített Ács fejlődési szakaszairól. A mo-nográfia továbbá tartalmazza Ács összes önálló és közös tárlatainak adatait. Az olva-só teljes képet kap e gazdag életpályát megtett képzőmű-vész egyéniségéről és alko-tásairól.

Szúnyogh S.